

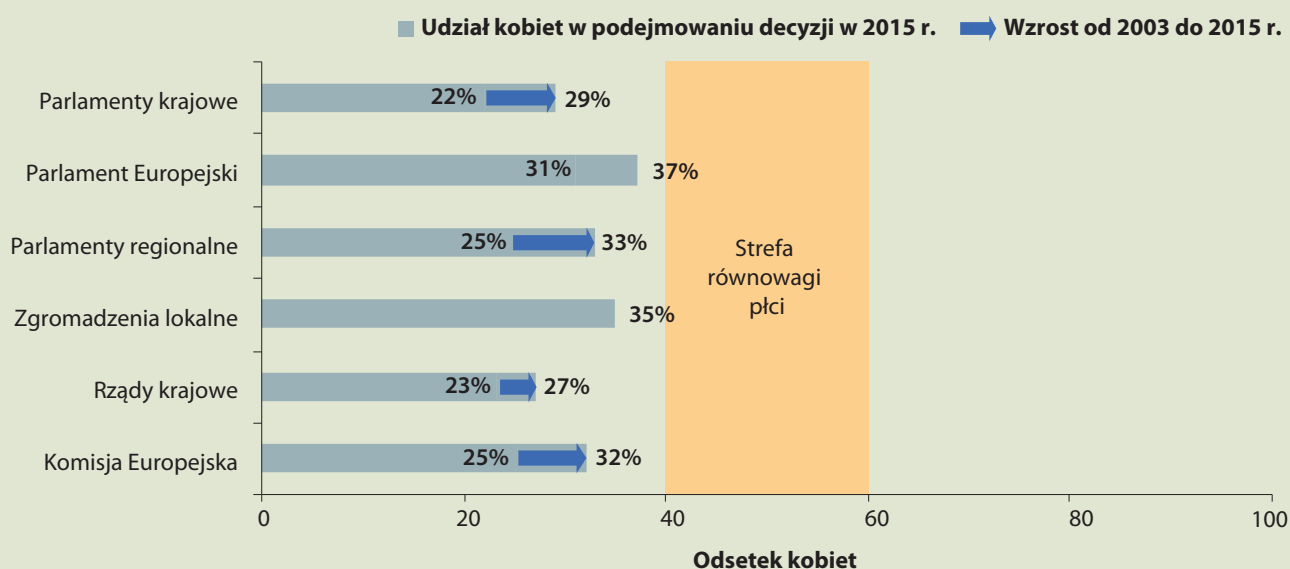
Równy udział kobiet i mężczyzn w polityce jest ważnym warunkiem skutecznej demokracji i dobrych rządów. Oprócz wzmocnienia i ulepszenia systemu demokratycznego udział większej liczby kobiet w podejmowaniu decyzji politycznych ma dla społeczeństwa wiele pozytywnych skutków, które mogą przyczynić się do poprawy warunków życia kobiet i mężczyzn. Do korzyści należą: bardziej sprawiedliwe społeczeństwo i rządy sprzyjające większemu włączeniu społecznemu, wyższe standardy życia, pozytywne zmiany w edukacji, zdrowiu i infrastrukturze oraz ograniczenie korupcji w polityce.

Powolna, lecz stała droga kobiet na szczyt

W ciągu ostatniej dekady kobiety stopniowo zwiększały swój udział w najwyższych stanowiskach kierowniczych w instytucjach politycznych i administracji publicznej w całej UE. Poniższy wykres pokazuje postęp, jaki poczyniono od 2003 r. na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim.

Wykres 1 – Postępy w osiągnięciu równowagi płci we władzy politycznej w UE-28, lata 2003–2015

Mężczyźni utrzymują dominację w kierownictwie partii politycznych

Kobiety na skraju sieci nieformalnych

Większość partii politycznych w UE jest kierowana przez mężczyzn, jak stwierdzono w sprawozdaniu EIGE na temat równouprawnienia płci w sprawowaniu władzy i podejmowaniu decyzji (2015). Ze sprawozdania tego wynika, że w 2014 r. kobiety stanowiły zaledwie 13% przywódców i 33% zastępców przywódców głównych partii politycznych w całej UE. Formalne i nieformalne sieci kontaktów w obrębie partii politycznych są niezmiernie istotne dla osiągnięcia najwyższych pozycji, utrzymania poparcia partii i wdrażania zmian w polityce. Tworzeniem nieformalnych sieci kontaktów po godzinach pracy najczęściej zajmują się mężczyźni. Dlatego istnienie tych sieci w dziedzinach zdominowanych przez mężczyzn może podtrzymywać męską dominację i przywództwo (sprawozdanie EIGE na temat równouprawnienia płci w sprawowaniu władzy i podejmowaniu decyzji).

Stereotypy płci uniemożliwiają kobietom objęcie najwyższych stanowisk

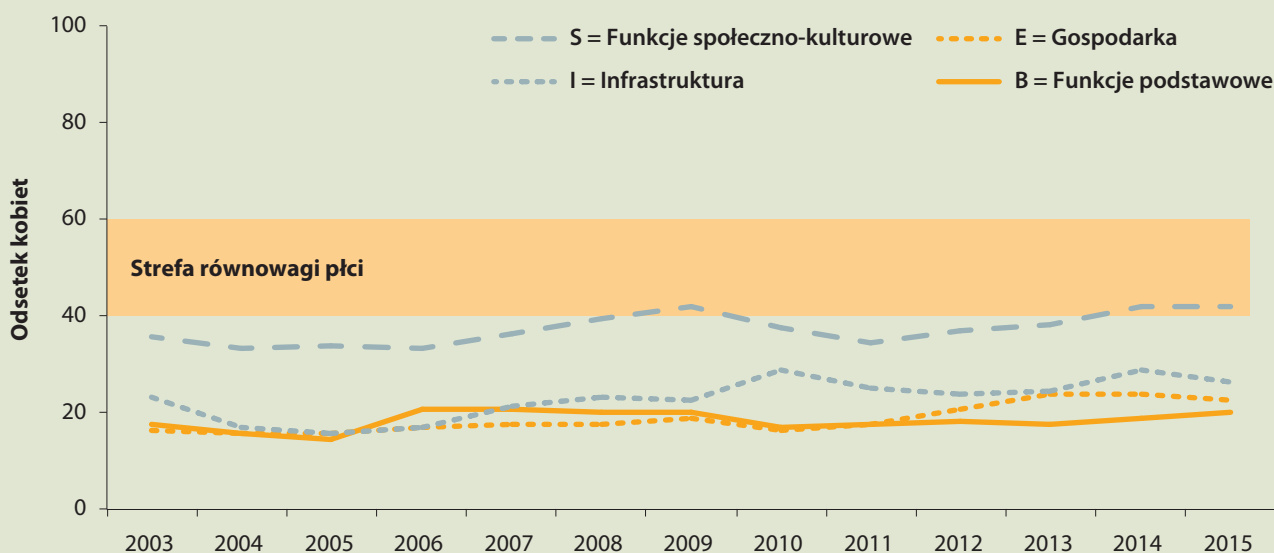
Utrzymywanie się stereotypów związanych z płcią i kulturą wewnątrz wielu partii politycznych, która charakteryzuje się dominującym „męskim” stylem przywództwa, nadal utrudniają równą reprezentację. Z historycznego punktu widzenia stanowiska przywódcze zajmowali głównie mężczyźni. Cechy i umiejętności oczekiwane od przywódców – takie jak asertywność, dominacja czy

racjonalne myślenie – są zazwyczaj powiązane z cechami męskimi, a tym samym przywództwo jest powszechnie kojarzone z mężczyznami. Stereotypy płci znajdują również odzwierciedlenie w rozkładzie tek ministrów i wysokich stanowisk administracyjnych w ministerstwach. Mężczyźni dominują na stanowiskach związanych z podstawowymi funkcjami państwa, takimi jak: obrona, sprawiedliwość i polityka zagraniczna, natomiast kobiety są najczęściej obecne w ministerstwach o funkcjach społeczno-kulturowych, co wzmacnia stereotypowe oczekiwania, że kobiety lepiej nadają się do takich dziedzin, jak: edukacja, zdrowie i kultura.

Partie polityczne zamykają się na kobiety

Partie polityczne odgrywają kluczową rolę w określaniu stopnia i jakości możliwości uczestniczenia przez kobiety w polityce partii. Możliwości objęcia stanowisk przywódczych przez kobiety również znajdują się w rękach partii politycznych i elit partyjnych kontrolujących procesy selekcji i naboru. Partie polityczne ustalają także kolejność na listach wyborczych i listach okręgowych oraz w strukturach partyjnych. Z tego względu partie są często nazywane „strażnikami”.

Wykres 2 – Odsetek kobiet w rządach narodowych UE, z podziałem na sektory, lata 2003–2015

Jakie działania są podejmowane w celu poprawy równowagi płci?

Niektóre państwa członkowskie UE zwiększyły swoje zaangażowanie na rzecz równouprawnienia płci w podejmowaniu decyzji politycznych przez wprowadzenie obowiązkowych lub dobrowolnych parytetów płci w celu osiągnięcia równowagi płci w polityce i wprowadzenia docelowych poziomów w odniesieniu do równowagi płci w selekcji kandydatów. Wyniki badań EIGE pokazują, że państwa członkowskie z obowiązkowymi lub dobrowolnymi parytetami płci mają średnio najbardziej wyraźny wzrost reprezentacji kobiet w polityce od 2003 r. Z danych wynika, że nastąpił wzrost o 10 punktów procentowych, wskutek czego odsetek kobiet w parlamentach narodowych w 2014 r. wyniósł średnio 29%. W państwach bez parytetów odsetek kobiet w reprezentacji wyniósł 27%, przy czym w ciągu ostatniej dekady nastąpił średnio minimalny wzrost. Kwoty są jednym ze środków umożliwiających poprawę równowagi płci. Same parytety jednak nie wystarczają. Potrzebne są również inne środki, takie jak: debata publiczna, kampanie, regularne monitorowanie i całościowe programy, aby zachęcić więcej kobiet do zaangażowania się w politykę.

Dobre praktyki służące zwiększeniu roli kobiet w podejmowaniu decyzji politycznych

EIGE zidentyfikowało szereg dobrych praktyk, aby umożliwić większej liczbie kobiet uzyskanie odpowiednich umiejętności niezbędnych do rozpoczęcia kariery w polityce, w środowisku, które jest bardziej różnorodne i reprezentatywne.

Ukierunkowane środki i inicjatywy: Stwierdzono, że wiążące środki prawne lub dobrowolne wprowadzane przez partie polityczne zwiększają udział kobiet w podejmowaniu decyzji. Szerszy wachlarz ukierunkowanych zachęt, takich jak: debata publiczna, zwiększanie świadomości i bardziej przejrzyste praktyki w zakresie rekrutacji i rozwoju zawodowego, również jest istotny dla postępów.

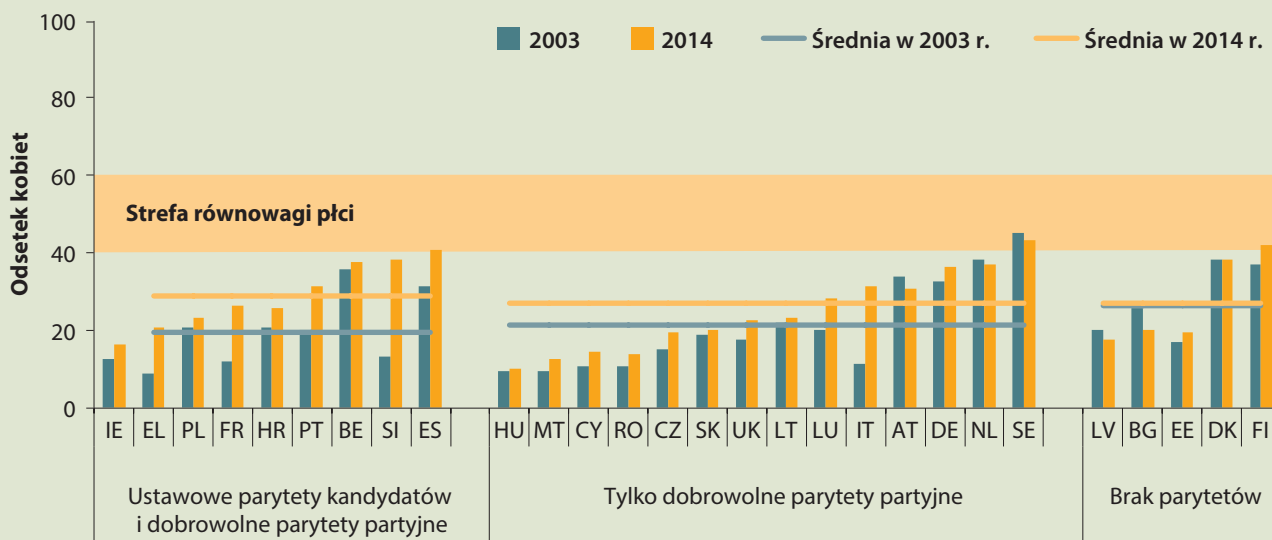
Regularne monitorowanie: Ważne jest śledzenie zmian i ocenianie, które inicjatywy są skuteczne. Prowadzona przez EIGE baza danych statystycznych dotyczących płci może być pomocna w monitorowaniu, ponieważ zapewnia dostęp do danych segregowanych według kryterium płci, które mogą być porównane we wszystkich państwach członkowskich UE.

EIGE regularnie wydaje sprawozdania dokonujące przeglądu różnych obszarów pekińskiej platformy działania, zgodnie z wnioskiem prezydencji Rady Unii Europejskiej. Najnowsze sprawozdania dotyczą następujących tematów:

- Równość płci w ramach sprawowania władzy i w procesie decyzyjnym (2016);
- Zróżnicowanie sytuacji kobiet i mężczyzn, jeżeli chodzi o wysokości rent i emerytur w UE (2015);
- Równość płci a niezależność ekonomiczna: praca w niepełnym wymiarze godzin i samozatrudnienie (2014).

Wszystkie wcześniejsze raporty i publikacje EIGE dotyczące obszarów pekińskiej platformy działania można przeglądać pod adresem: <http://eige.europa.eu/monitoring-the-bpfa>

Wykres 3 – Odsetek kobiet w parlamentach narodowych, w których stosowane są parytety, lata 2003–2015

Angażowanie młodych kobiet: Jeżeli życie polityczne nie przyciągnie większej liczby młodych kobiet, nadal będzie istniała niedostateczna reprezentacja kobiet na stanowiskach wybieralnych. Opieka indywidualnego doradcy, szkolenia, kampanie społeczne i tworzenie sieci kontaktów zawodowych to czynniki, które mogą odgrywać ważną rolę w zachęcaniu większej liczby kobiet do kandydowania na stanowiska i przygotowywać je do kariery politycznej.

Słowo na temat parlamentów wrażliwych na kwestie dotyczące płci

Parlamenty, które tworzą środowisko sprzyjające kobietom, wolne od mobbingu i praktyk dyskryminacyjnych, mogą zachęcać większą liczbę kobiet do aktywnego angażowania się w politykę. EIGE opracowuje interaktywne narzędzie internetowe, które pomaga zmierzyć wrażliwość instytucji politycznej na kwestie dotyczące

Równowaga płci: za dopuszczalny stosunek powszechnie uważa się 40/60.

Parytet płci: pojęcie liczbowe często nazywane stosunkiem 50/50.

Masa krytyczna: sytuacja, w której co najmniej 30% kobiet lub mężczyzn jest reprezentowanych na stanowiskach decyzyjnych.

Dalsze informacje o terminach związanych z równością mężczyzn i kobiet można znaleźć w glosariuszu i teaurusie EIGE dotyczącym równouprawnienia płci: <http://eige.europa.eu/rdc/thesaurus>

płci. Narzędzie to uwzględni szereg kluczowych kryteriów, od systemów wyborczych po warunki pracy w parlamencie. Poprzez badanie barier, które kobiety-politycy napotykają na wszystkich etapach swojej kariery, to nowe narzędzie pomoże instytucjom zidentyfikować praktyki dyskryminacyjne i opracować środki mające na celu wyeliminowanie tych praktyk.

Priorytety polityki UE

Zaangażowanie UE na rzecz równości kobiet i mężczyzn w podejmowaniu decyzji zostało wzmocnione w dokumencie Komisji Europejskiej „Strategiczne zaangażowanie na rzecz równości płci w latach 2016–2019”. Jako jeden z priorytetowych obszarów wymieniono w nim promowanie równouprawnienia płci w podejmowaniu decyzji. W dokumencie tym przedstawiono również działania dotyczące gromadzenia i rozpowszechniania danych dotyczących kobiet i mężczyzn na wysokich stanowiskach decyzyjnych, realizowane w ścisłej współpracy z EIGE.

Europejski pakt na rzecz równości płci na lata 2011–2020 stanowi potwierdzenie zaangażowania Rady na rzecz równouprawnienia płci oraz ma na celu w szczególności „propagowanie wzmocnienia pozycji kobiet w życiu politycznym i gospodarczym”.

Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn

Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE) to unijne centrum wiedzy w zakresie równości mężczyzn i kobiet. EIGE pomaga decydom i wszystkim właściwym instytucjom w ich staraniach na rzecz urzeczywistnienia równości kobiet i mężczyzn w odniesieniu do wszystkich Europejczyków poprzez przekazywanie im szczegółowej wiedzy eksperckiej oraz porównywalnych i wiarygodnych danych dotyczących równości płci w Europie.

Więcej informacji

<http://eige.europa.eu>

[facebook.com/eige.europa.eu](https://www.facebook.com/eige.europa.eu)

twitter.com/eurogender

[youtube.com/eurogender](https://www.youtube.com/eurogender)

eige.sec@eige.europa.eu

+370 5 215 7444